

Posudek oponenta diplomové práce

studentky Dominiky Přidalové – „Základní principy Listiny“

Práce je rozvržena na 58 stran textu. Řádkování je nastaveno na cca 33 řádek na stránku. Na řádce je uvedeno pravidelně více než 70 znaků. To znamená, že předpoklady stanovené vyhláškou děkana, pokud jde o formální rozsah textu, byly naplněny.

Autorka použila jako prameny 35 monografií a odborných článků, což je vysoce nadstandardní počet. Jedná se o práce v češtině, především hlavních autorů oboru, bez zapojení cizojazyčných zdrojů. Autorka dále akcentovala potřebné právní normy, celou řadu judikátů Ústavního soudu ČR, dále webové zdroje, především odborné články. Autorce je však nutné vytknout zařazení pramenu klaus.cz a az citáty.cz, neboť nejde o odborné právní prameny. Na druhou stranu ve prospěch autorky je třeba uvést, že v textu se objevuje opakovaně citace německého Spolkového ústavního soudu, ale v souhrnu zmíněn není.

Je patrné, že autorka s výhradou prokázala schopnost shromáždit patřičnou šíři materiálů. Je do určité míry schopna práce jak s knižními zdroji, tak zdroji elektronickými. Dále lze zjistit, že autorka patrně vládne na odborné úrovni cizím jazykem, neboť integrovala resumé v angličtině, ale žádný cizojazyčný zdroj užit nebyl.

Citace myšlenek jsou vyznačeny nedůsledně a nahodile. Autorka evidentně cituje cizí zdroje, ale není úplně jasné, které to jsou. Cizí myšlenky za své nikde v práci sice přímo nevydává, avšak zásadní pochybnost zůstává. Navíc se v práci nachází, viz např. strana 6, nesrovnalosti spočívající ve zprostředkované citaci, kdy je citován autor Alexy, ale prostřednictvím textu jiného autora. Obdobná chyba se objevuje v části věnované lidským právům, kdy se zmiňují právní klasici ale vždy pouze zprostředkovaně. Autorka rovněž zmiňuje teorii prozařování stvořenou Spolkovým ústavním soudem, ale příslušný zdroj neuvedla.

Obsahová struktura diplomové práce odpovídá zvolenému tématu. Práce je zaměřena na základní práva. To je vlastní jádro textu. Autorka se tomuto tématu obšírně věnuje a to po valné většině své práce. Lze proto konstatovat, že práce je zaměřena na vlastní zvolený cíl. Autorka tím prokazuje schopnost věnovat se tématu v přiměřeném rozsahu.

Dále autorka uvedla, že hodlá provést pojmovou, klasifikační a obsahovou analýzu samotného pojmu princip. Obecný význam pojmu a pojem ve smyslu právním se rozhodla také prozkoumat. Součástí předsevzetí autorky bylo i připomenutí historická východiska. Následně si určila nutnost věnovat se klasifikaci práv a svobod podle kategorií právních a filozofických. Autorka rovněž vysvětlila, jakou organizační metodu práce zvolila.

Jednotlivé části práce jsou logicky provázané. Je to patrné již z obsahu, kde je téma rozčleněno na samostatné celky, které na sebe navazují. Výstavba textu je promyšlená, nejde o nahodilé seskupení dílčích témat.

Vlastní text prokazuje schopnost studentky výstižně formulovat myšlenky a uceleně je řadit do kompaktního celku. Je schopna je odůvodnit a je schopna užívat odborného vyjadřování.

Autorka si jako téma práce zvolila zkoumání základních principů v Listině. V úvodu práce představila cíle svého snažení. Definovala je jako zkoumání principů z hlediska teoretického, normativního a judiciálního. Bohužel se v práci podařilo identifikovat některá pochybení. Prvně citovaná jsou důkazem nedostatku jazykové korekce.

V úvodu práce se nachází první chyba a to gramatická. Obdobný až úsměvný lapsus je na straně 8 v citaci profesora Gerlocha, zaměňuje cíle práva za víly, kteréžto v právu očekávat lze jen těžko.

Věcné chyby jsou zásadnější. Autorka v druhé větě úvodu uvádí, že principy Listiny jsou pouze na jejím začátku. To se ovšem mýlí. Zásadní článek 41, mající pro řadu práv fundamentální význam, je totiž na konci Listiny. Takový prohrěšek již na samém počátku diplomové práce vrhá na snažení autorky nepříliš dobré světlo.

Práce věcně počíná částí druhou. Zkoumá principy obecně. Postupně se věnuje jejich pramenům, členění, porovnáním s pravidly a zásadami a zkoumá pojem principu ústavního. Zde bych si dovolil pozastavit se nad úvahou autorky, uvedenou na straně 5. Uvádí zde, že principy se mimo jiné člení na principy soukromého práva a principy procesní. Zde se nabízí otázka, proč nejde o členění na veřejnoprávní a soukromoprávní a procesněprávní a hmotněprávní principy. Autorka patrně navazuje na členění uvedené v předchozím odstavci, ale čtenáři poněkud předkládá rébus.

V části 2.3 na stejné straně odkazuje na nějaká výkladová pravidla, která mají být v práci výše popsána, ale stanoveným směrem nic takového není k nalezení. Autorka cituje náleží ÚS ČR k zákonu č. 198/1993 Sb. Tím ale do úvahy o principech, zásadách a pravidlech vnáší jiný prvek, jsou jimi ideje. Myšlenky právních teoretiků vtělené do textu základních dokumentů. V tomto momentu se tedy autorka poněkud mýlí.

Nicméně nelze racionálně popřít, že autorčin pokus o vysvětlení principů, zásad a pravidel je celkově úspěšný, protože je systematický a logicky vystavěný. Závěry tohoto zkoumání proto lze přijmout i s vědomím, že určité vady na kráse obsahují.

Následující třetí část je zaměřena na lidská základní práva a svobody. Sestává se z kapitol věnovaných historii, pojmu, charakteristice a jejich klasifikaci. Zahajuje historickou statí o počátcích myšlenek a zmiňuje antické časy. Rozbor pojmů a klasifikace je autorkou podáván přesvědčivě a fundovaně. Jedinou nesrovnalostí je v zápětí zpochybněné tvrzení, že generace lidských práv jsou právě čtyři. Teorie o třech generacích, však autorka rozporně zmiňuje pod čarou. Autorka rovněž v části 3.5 zmiňuje, že povaha Listiny je nejasná. Pokud ale byla jako ústavní zákon recipována do Ústavy čl. 3 a čl. 112 odst. 1, pak je ústavním zákonem.

Základní principy podle Listiny zkoumá část čtvrtá. Zde autorka počíná výčtem principů, kdy cituje atributy v čl. 1, zásadu svobody uvedené v legální licenci a princip omezeného státu vyplývající z principu enumerace veřejnoprávních pretencí z čl. 2, zákaz diskriminace z čl. 3 a princip mezí z čl. 4. Tyto principy pak jednotlivě rozebírá po jednotlivých člancích. Volená komentářová metoda se nezdá

úplně vhodná, nicméně autorka ji použila jednotně a přináší řadu podstatných informací. Pojetí autorky posunulo práci v tomto místě poněkud obecněji od původně zamýšleného pojednání principů Listiny.

Diplomová práce studentky je odborným textem s charakterem rozsáhlejší teoretické studie. Studentka zvolila systematicko-analytický přístup. Tématiku prozkoumala z řady možných úhlů zkoumání a získané informace podle souvislosti zatřídila. Každá informace v práci obsažená má své logicky vysledovatelné místo. Práce proto působí velmi kompaktně, hutně a lze říci, že je velmi přínosná, neboť širší zpracování je nesmírně inspirující. V tomto světle lze určité nedostatky shora uvedené akceptovat.

Účel práce osvědčit, že diplomantka je schopna působit jako odborník, který si osvojil teoretické znalosti a je schopen je aplikovat a doplňovat, byl naplněn, a proto navrhuji práci k obhajobě. S výhradou ústního projevu hodnotím práci známkou výborně.

K obhajobě navrhuji se kriticky zamyslet nad smyslem ustanovení čl. 41 Listiny a čl. 4 Listiny.

V Plzni dne 25.4.2014

JUDr. Milan Tomeš

